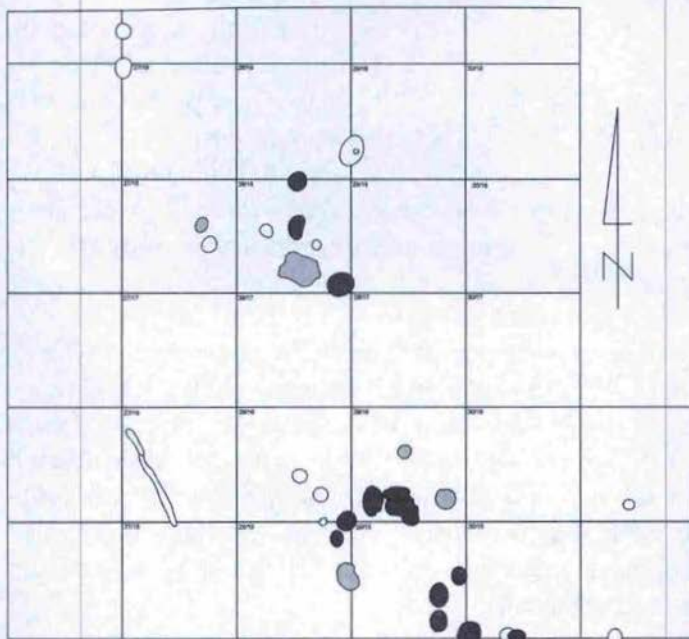

Trasa A4 (odcinek małopolski) - Route of A4 (Little Poland section)

Lech Czerniak, Adam Golański, Sławomir Kadrow, Eryk Schellner

Sprawozdanie z ratowniczych badań wykopaliskowych w zespole stanowisk nr 2, 9, 12, 13, 20 i 21 w Szarowie, gm. Kłaj, woj. małopolskie.

Zespół stanowisk w Szarowie znajduje się na Działach Niepołomicko-Bielczańskich, będących częścią Prowincji Podkarpackiej (wg Z. Czeppe, K. German 1980). Poszczególne stanowiska położone są na południowych lub południowo-wschodnich i wschodnich skłonach wyniesień, opadających w kierunku doliny rzeki Tusznicy. Wszystkie wymienione w tytule sprawozdania stanowiska są częścią rozległej, wczesnoneolitycznej strefy osadniczej na gruntach wsi Targowisko i Szarów (ryc. 1**).

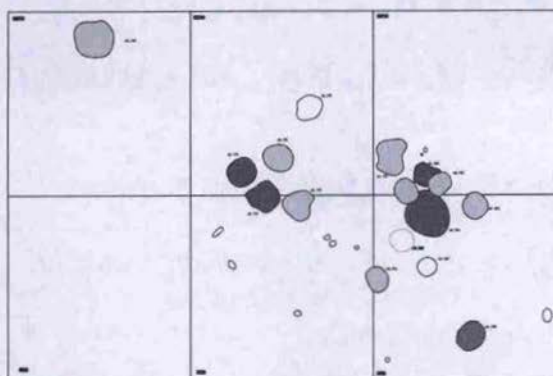

Szarów 21

- - NIEOKREŚLONE
- - KCWR
- - K. MALICKA

Ryc. 2. Szarów, stan. 21. Rozkład przestrzenny obiektów kultury ceramiki wstęgowej rytej i kultury malickiej w północno-wschodniej części stanowiska (na osnowie siatki arowej).

Ryciny w tekście zaznaczone (*) obejmują ryciny, znajdujące się "pod opaską" przy końcu danego tomu, a oznaczone (**) - publikowane są w końcowej, kolorowej części tomu.

Ryc. 3. Szarów, stan. 12.
Rozkład przestrzenny obiektów
kultury mierzanowickiej
we wschodniej części stanowiska
(na osnowie siatki arowej).

Szerokopłaszczyznowe, archeologiczne badania ratownicze rozpoczęto na wymienionych wyżej stanowiskach w 2004 roku. Łącznie przebadano na nich blisko 300 arów powierzchni. Odkryto w sumie ponad 400 różnego typu obiektów nieruchomych. Z wypełnisk tychże obiektów oraz z tzw. warstwy kulturowej pozyskano blisko 7000 fragmentów ceramiki i ponad 750 wyrobów kamiennych, w tym 20 zabytków z obsydianu.

Na najdalej na zachód położonym stanowisku nr 21 odkryto m.in. 6 jam kultury ceramiki wstęgowej rytej i 13 obiektów wziemnych kultury malickiej. Po-

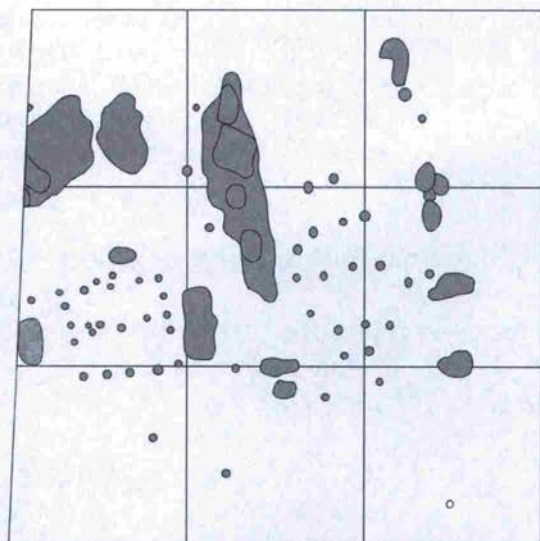
Szarów 12

- - NIEOKREŚLONE
- - WEB
- - K. MIERZANOWICKA

nadto zarejestrowano kilka odcinków rowów o nieokreślonej chronologii i 5 dołków posłupowych, które nie tworzą czytelnych układów przestrzennych. Wszystkie wymienione wyżej obiekty koncentrowały się w północno-wschodniej części stanowiska (ryc. 2).

Znacznie więcej zabytków ruchomych oraz obiektów wziemnych przyniosła eksploracja zespołu stanowisk 12, 13 i 20. Na ich terenie odkryto ślady osadnictwa z różnych epok i okresów. Zarejestrowano m.in. 10 jam kultury ceramiki wstęgowej rytej i 3 jamy kultury malickiej, ponad 50 obiektów kultury mierzanowickiej i 1 obiekt kultury łużyckiej. Znaczna liczba (ok. 50) pozostałych jam i większość dołków posłupowych (ok. 150) nie została sklasyfikowana pod względem kulturowo-chronologicznym. Prawdopodobnie większość z nich zaliczona zostanie w wyniku dalszych analiz do kultury mierzanowickiej (ryc. 3).

Obiekty kultury mierzanowickiej zgrupowane są w dwóch skupiskach (ryc. 3). Każde z nich składa się z kilkunastu jam o trapezowatych profilach i warstwowanych wypełniskach. Towarzyszą im innego typu obiekty. Rozkład przestrzenny jam trapezowatych znajduje bliskie analogie w rozkładzie obiektów z siódmej fazy budowlanej w Iwanowicach na stan. Babia Góra II (S. Kadrow 1991). Stosunkowo nieliczny ma-

Szarów 9

○ - NIEOKREŚLONE
● - KCWR

Ryc. 4. Szarów, stan. 9.
Relikty domów słupowych
i towarzyszących im jam kultury
ceramiki wstęgowej rytej
(na osnowie siatki arowej).

teriał ceramiczny, zdeponowany w wypełniskach wspomnianych jam, łączy w sobie cechy stylistyczne trzech lokalnych grup późnej fazy kultury mierzanowickiej, tj. pleszowskiej (zdobnictwo plastyczne), giebułtowskiej (odciski tekstylne na brzuścach naczyń) i szarbiańskiej (wazowate i garnkowate formy naczyń; por. S. Kadrow, J. Machnik 1997).

Na najbardziej na wschód położonym stan. 9 w zespole stanowisk szarowskich odkryto relikty dwóch domów słupowych kultury ceramiki wstęgowej rytej (ryc. 4). Towarzyszą im pozostałości 2 pieców oraz 20 jam. Stanowią one zapewne kontynuację

rozległej osady tej kultury z sąsiadującego bezpośrednio od wschodu stan. 16 w Targowisku (P. Włodarczyk 2004). Stanowisko 9 w Szarowie i 16 w Targowisku dzieli jedynie współczesna droga.

Bibliografia

Czeppe Z., German K.

1980 Regiony fizyczno-geograficzne miejskiego województwa krakowskiego, Folia Geographica. Series Geographica-Physica, 13, 117-143.

Kadrow S.

1991 Iwanowice, stanowisko Babia Góra, cz. I. Rozwój przestrzenny osady z wczesnego okresu epoki brązu, Kraków.

Kadrow S., Machnik J.

1997 Kultura mierzanowicka. Chronologia, taksonomia i rozwój przestrzenny, Kraków.

Włodarczak P.

2004 Badania wykopaliskowe prowadzone w latach 2001-2003 na stanowisku 16 w Targowisku, gm. Klaj, pow. Wieliczka, woj. małopolskie, (w:) Zeszyty Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego (d. Zeszyty ORBA), seria B: Materiały Archeologiczne, Raport 2001-2002, Wstępne wyniki konserwatorskich badań archeologicznych w strefie budowy autostrad w Polsce za lata 2001-2002, Warszawa, s. 269-276.

Lech Czerniak, Adam Golański, Sławomir Kadrow, Eryk Schellner

Report on archaeological rescue excavations carried out in the complex of sites 2, 9, 12, 13, 20 and 21 in Szarów, Klaj commune, Little Poland province.

Summary

All explored sites are the part of vast Early Neolithic settlement zone located within the villages Targowisko and Szarów (Fig. 1**). Almost 300 ares were investigated. More than 400 various features were recognized. About 7000 pottery fragments, over 750 stone artifacts, including 20 obsidian products were recovered. Traces of LPC and Malice culture from Early Neolithic (Fig. 2 and 4) and Mierzanowice culture from Early Bronze Age (Fig. 3) were recognized.

Figures

- Fig. 1. Location of sites in Szarów against a background of Targowisko – Szarów settlement complex.
- Fig. 2. Spatial arrangement of LPC and Malice culture features in the N-E part of site Szarów 21.
- Fig. 3. Spatial arrangement of Mierzanowice culture features in the E part of site Szarów 12.
- Fig. 4. Remains of post-construction houses and pits of LPC in Szarów 9.